

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Planschade. Vergewisplicht bestuursorgaan ten aanzien van deskundigheid taxateur. Handvatten voor invulling vergewisplicht. Omvang van het normale maatschappelijke risico

Amerongen, N.H. van; Huijts, J.H.M.

Citation

Amerongen, N. H. van, & Huijts, J. H. M. (2024). Planschade. Vergewisplicht bestuursorgaan ten aanzien van deskundigheid taxateur. Handvatten voor invulling vergewisplicht. Omvang van het normale maatschappelijke risico. *Jb Jurisprudentie Bestuursrecht*, 2024(12), 975-990. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4257070>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4257070>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

165

De Afdeling ziet, gelet op de behoefte van de rechtspraktijk, aanleiding in deze uitspraak enige handvatten te bieden voor de wijze waarop een bestuursorgaan zich kan vergewissen van de deskundigheid van een te benoemen taxateur van onroerende zaken in planschadezaken en in andere nadeelcompensatiezaken

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

24 juli 2024, nr. 202100288/4/A2,

ECLI:NL:RVS:2024:3022

(mr. Willems, mr. Lange, mr. Meijer)

Noot N.H. van Amerongen en J.H.M. Huijts

Planschade. Vergewisplicht bestuursorgaan ten aanzien van deskundigheid taxateur. Handvatten voor invulling vergewisplicht. Omvang van het normale maatschappelijke risico.

[Awb art. 3:2, 3:9, 6:19, 6:24, 8:45, 8:113; Wet ruimtelijke ordening art. 6.1, 6.2; Besluit ruimtelijke ordening art. 6.1.3.2, 6.1.3.3; Invoeringswet Omgevingswet art. 4:18]

De Afdeling ziet, gelet op de behoefte van de rechtspraktijk, aanleiding om voorafgaande van de beantwoording van deze vraag in deze concrete zaak, enige algemene overwegingen te geven. Daarmee wordt beoogd de praktijk enige handvatten te bieden voor de wijze waarop een bestuursorgaan zich kan vergewissen van de deskundigheid van een te benoemen taxateur van onroerende zaken in planschadezaken en in andere nadeelcompensatiezaken.

Een bestuursorgaan mag in beginsel op voorhand uitgaan van de deskundigheid van een taxateur die in de juiste hoedanigheid volwaardig lid is van een relevante beroepsorganisatie. Een relevante beroepsorganisatie is: een organisatie met leden die beroepsmatig taxaties uitvoeren, ook in planschadezaken, voor het lidmaatschap eisen stelt aan opleiding en ervaring op het gebied van taxeren, vereist dat haar leden aantoonbaar hun taxatiekennis en -ervaring op peil houden en die

voorziet in tuchtrecht voor haar leden. Een taxateur is in de juiste hoedanigheid lid van een relevante beroepsorganisatie als uit het lidmaatschap volgt dat die taxateur beschikt over de kennis, kunde en ervaring die nodig is om de onroerende zaak in de voorliggende planschadezaak te taxeren.

Het is mogelijk dat een taxateur die niet of niet in de juiste hoedanigheid lid is van een relevante beroepsorganisatie wel beschikt over de kennis, kunde en ervaring die nodig is om onroerende zaken in een voorliggende planschadezaak te taxeren. Zo kan een taxateur lid zijn van een relevante beroepsorganisatie, maar niet in de juiste hoedanigheid. Of een taxateur is weliswaar in de juiste hoedanigheid volwaardig lid van een beroepsorganisatie, maar deze organisatie voldoet niet aan alle voorwaarden om als relevant te worden aangemerkt. Als een bestuursorgaan het voornemen heeft om in een concrete planschadezaak een dergelijke taxateur te benoemen, dan ligt het in de rede dat het de te benoemen taxateur verzoekt een (eventueel aanvullende) deskundigheidsverklaring over te leggen. In een deskundigheidsverklaring motiveert een taxateur, voor zover het zijn deskundigheid betreft, waarom hij objectief gezien en controleerbaar kan worden aangemerkt als deskundige ter zake van het taxeren van een object als in de betreffende zaak aan de orde, door informatie te verstrekken over zijn eventuele lidmaatschappen van (relevante) beroepsorganisaties, in welke hoedanigheid hij daarvan lid is, (daaruit blijken) relevante opleiding, gevolgde permanente educatie en ervaring met het taxeren van onroerende zaken in planschadezaken. Een deskundigheidsverklaring kan deel uitmaken van een verklaring van een adviseur (in dit geval: een taxateur) die informatie bevat op grond waarvan het bestuursorgaan zich kan vergewissen van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de adviseur in de betreffende zaak. Vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 24 februari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:374, onder 48.

Als een taxateur in de juiste hoedanigheid lid is van een relevante beroepsorganisatie, vermeldt het bestuursorgaan in de kennisgeving over de voorgenomen benoeming aan partijen als bedoeld in art. 6.1.3.3 lid 2 onder d Bro het lidmaatschap van die relevante beroepsorganisatie en die hoedanigheid van de taxateur. In het andere geval voegt het bestuursorgaan de deskundigheidsverklaring van de te benoemen taxateur bij

deze kennisgeving. Partijen hebben dan de mogelijkheid om zich voorafgaand aan het uitbrengen van een advies uit te laten over onder meer de deskundigheid van een aan te wijzen taxateur. Hierdoor kunnen procedures hierover worden voorkomen, dan wel kan al in een vroegtijdig stadium van de procedure duidelijkheid worden verkregen over de vraag of, en zo ja, waarom op dit punt is voldaan aan de vergewisplicht.

Uitspraak op het hoger beroep van:

[appellant], wonend te Veghel, gemeente Meierijstad,

appellant,

tegen de uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant van 3 december 2020 in zaak nr. 19/842 in het geding tussen:

[appellant]

en

het college van burgemeester en wethouders van Meierijstad.

Procesverloop

Bij besluit van 16 februari 2018 heeft het college een aanvraag van [appellant] om een tegemoetkoming in planschade afgewezen.

Bij besluit van 6 februari 2019 heeft het college het door [appellant] daartegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard.

Bij uitspraak van 3 december 2020 heeft de rechtbank het door [appellant] daartegen ingestelde beroep gegrond verklaard, het besluit van 6 februari 2019 vernietigd en bepaald dat de rechtsgevolgen van dat besluit geheel in stand blijven.

Tegen deze uitspraak heeft [appellant] hoger beroep ingesteld.

[appellant] heeft een nader stuk ingebracht.

De Afdeling heeft de zaak op een zitting behandeld op 25 januari 2022, waar [appellant], via een videoverbinding bijgestaan door mr. L.A. Pronk, en het college, via een videoverbinding vertegenwoordigd door mr. M. de Jong, advocaat te Kerkdriel, zijn verschenen.

Bij tussenuitspraak van 2 maart 2022, in zaak nr. 202100288/1/A2, heeft de Afdeling het college opgedragen om binnen twaalf weken na verzending van de uitspraak het gebrek in het besluit van 6 februari 2019 te herstellen en de Afdeling en [appellant] de uitkomst mede te delen en het nieuwe besluit op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend te maken en mede te delen.

Bij beschikking van 14 juni 2022, in zaak nr. 202100288/3/A2, heeft de Afdeling de termijn tot en met 6 juli 2022 verlengd.

Bij besluit van 14 juni 2022 heeft het college het bezwaar opnieuw ongegrond verklaard.

[appellant] heeft een zienswijze ingediend.

Bij tussenuitspraak van 28 december 2022, in zaak nr. 202100288/2/A2, heeft de Afdeling het college opgedragen om binnen twaalf weken na verzending van de uitspraak het gebrek in het besluit van 14 juni 2022 te herstellen en de Afdeling en [appellant] de uitkomst mede te delen en het nieuwe besluit op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend te maken en mede te delen.

Bij besluit van 17 januari 2023 heeft het college het bezwaar opnieuw ongegrond verklaard.

[appellant] heeft een zienswijze ingediend.

Het college heeft een nader stuk ingediend.

De Afdeling heeft met toepassing van artikel 8:45, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) het bestuur van de stichting Landelijk Register van Gerechtelijk Deskundigen (hierna: het LRGD) verzocht om schriftelijk inlichtingen te geven. Het LRGD heeft aan dit verzoek voldaan.

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld om schriftelijk op de gegeven inlichtingen te reageren. Van deze gelegenheid hebben zij gebruik gemaakt.

De Afdeling heeft vervolgens met toepassing van artikel 8:45, eerste lid, van de Awb het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Rentmeesters (hierna: de NVR) verzocht om schriftelijk inlichtingen te geven. De NVR heeft aan dit verzoek voldaan.

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld om schriftelijk op de gegeven inlichtingen te reageren. Van deze gelegenheid heeft [appellant] gebruik gemaakt.

De Afdeling heeft de zaak opnieuw op een zitting behandeld op 6 februari 2024, waar [appellant], bijgestaan door mr. W.P.N. Remie, advocaat te Tilburg, en het college, vertegenwoordigd door mr. M. de Jong, advocaat te Kerkdriel, zijn verschenen. Verder is mr. drs. C.M.L. van der Lee (hierna: Van der Lee), werkzaam bij de Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken (hierna: de SAOZ), aan de zijde van het college als deskundige verschenen.

Overwegingen

1. [appellant] is sinds 26 juni 1997 eigenaar van de woning aan de [locatie 1] te Veghel (hierna: de

woning). Aan de eigenaar van het naast de woning gelegen perceel aan de [locatie 2] is een omgevingsvergunning verleend ten behoeve van het in afwijking van het bestemmingsplan gebruiken van één van de op het perceel aanwezige bedrijfsgebouwen voor de huisvesting van maximaal 24 arbeidsmigranten. Dit besluit is op 19 november 2016 (hierna: de peildatum) in werking getreden.

aanvraag om tegemoetkoming in planschade

2. Bij brief van 24 maart 2017, bij de gemeente Meijerstad binnengekomen op 28 maart 2017, heeft [appellant] het college verzocht om een tegemoetkoming in planschade. Aan de aanvraag heeft hij ten grondslag gelegd dat de inwerking-treding van de omgevingsvergunning heeft geleid tot waardevermindering van de woning.

overgangsrecht inwerkingtreding Omgevingswet

3. Op 1 januari 2024 is de Wet ruimtelijke ordening (hierna: de Wro) ingetrokken en is de Omgevingswet in werking getreden. In artikel 4.18 van de Invoeringswet Omgevingswet heeft de wetgever regels van overgangsrecht gegeven voor een verzoek om vergoeding van schade die is geleden door de inwerkingtreding van een besluit als bedoeld in artikel 6.1, tweede lid, aanhef en onder c, van de Wro. In het derde lid is bepaald dat het oude recht van toepassing blijft op het verzoek om schadevergoeding tot het besluit op dat verzoek onherroepelijk wordt en, bij toewijzing van het verzoek, de toegewezen schadevergoeding volledig is betaald.

De door [appellant] in de aanvraag aangewezen oorzaak van de gestelde schade is een besluit als bedoeld in artikel 6.1, tweede lid, aanhef en onder c, van de Wro. Dat betekent dat in dit geval de Wro, zoals die gold vóór 1 januari 2024, van toepassing blijft.

eerste tussenuitspraak van de Afdeling

4. De Afdeling is in haar tussenuitspraak van 2 maart 2022 tot het oordeel gekomen dat de rechtbank de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit van 6 februari 2019 ten onrechte in stand heeft gelaten. Zij heeft het college opgedragen om het geconstateerde gebrek in de taxatie te herstellen door opnieuw advies van een deskundige in te winnen, waarbij die deskundige, op basis van de in een advies van 4 februari 2019 gemaakte vergelijking tussen de planologische mogelijkheden in het plangebied op grond van het bestemmings-

plan en de mogelijkheden na de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning, de waarden van de woning op de peildatum onder het oude en nieuwe planologische regime moet vaststellen.

eerste conclusie van de Afdeling

5. Uit de tussenuitspraak van 2 maart 2022 volgt dat het door [appellant] tegen de uitspraak van de rechtbank van 3 december 2020 ingestelde hoger beroep gegrond is. De Afdeling zal die uitspraak, voor zover aangevallen, vernietigen, voor zover daarbij is bepaald dat de rechtsgevolgen van het door de rechtbank vernietigde besluit van 6 februari 2019 geheel in stand blijven.

besluit van 14 juni 2022

6. Ter uitvoering van de tussenuitspraak heeft het college de SAOZ gevraagd om een advies uit te brengen. In een advies van 14 juni 2022 is de SAOZ tot de conclusie gekomen dat de woning op de peildatum onder het oude planologische regime een waarde van € 400.000 had en onder het nieuwe planologische regime een waarde van € 390.000. Volgens de SAOZ heeft de planologische verandering geleid tot een waardevermindering van de woning van € 10.000.

7. In het besluit van 14 juni 2022 heeft het college zich op het standpunt gesteld dat de door [appellant] geleden schade geheel binnen het normale maatschappelijk risico valt, als bedoeld in artikel 6.2, eerste lid, van de Wro, zodat geen aanleiding bestaat voor het toekennen van een tegemoetkoming in deze schade. Hierbij is een drempel van 4 procent van de waarde van de woning onmiddellijk voorafgaand aan de planologische verandering gehanteerd. Dit komt overeen met een bedrag van € 16.000. Het college heeft daarom de beslissing tot afwijzing van de aanvraag gehandhaafd.

8. Uit artikel 6:19 van de Awb, gelezen in verbinding met artikel 6:24 van deze wet, volgt dat het besluit van 14 juni 2022 voorwerp is van dit geding.

beroep

9. [appellant] betoogt in de zienswijze dat de taxatie van de SAOZ niet voldoet aan de vereisten dat deze bevoegdelijk en deskundig is uitgevoerd. Hij voert aan dat de taxatie ten onrechte niet is uitgevoerd door een registertaxateur die is ingeschreven bij het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (hierna: het NRVt). Verder betwist hij dat

de adviseur door kennis en ervaring deskundig is. Daarnaast bestrijdt hij de stelling van de SAOZ dat het niet nodig is een NRVt-taxateur op de zaak te zetten, omdat dit bij een planschadeprocedure niet nodig is, gegeven de bijzondere aard van de waardering die nogal afwijkt van wat bij een NRVt-marktwaardetaxatie gebruikelijk is. Volgens [appellant] is niet relevant dat deze taxatie niet de verkoop van het object tot doel heeft. Het doel is de waarde van het object vast te stellen bij verkoop naar inzicht van een redelijk denkend en handelend koper.

10. Verder betwist [appellant] de aanvaardbaarheid van het door het college gehanteerde percentage voor het deel van de schade dat redelijkerwijs voor zijn rekening moet blijven. Hij bestrijdt onder meer het standpunt van het college dat de ontwikkeling past in de ruimtelijke structuur van de omgeving. Hij wijst erop dat de omgeving wordt gekenmerkt door burgerwoningen en niet door vrijkomende agrarische bebouwing. Ter onderbouwing van betoog heeft hij een taxatierapport overgelegd, waarin, in verband met het normale maatschappelijke risico, een drempel van 2 procent is gehanteerd.

tweede tussenuitspraak van de Afdeling

11. De Afdeling heeft aan haar tussenuitspraak van 28 december 2022 onder meer de volgende overwegingen ten grondslag gelegd.

taxatie

11.1. Het betoog van [appellant] strekt ertoe dat de opsteller van het advies van de SAOZ, die ook de opsteller is van het daarin opgenomen taxatieverslag, niet kan worden aangemerkt als een deskundige ter zake van het taxeren van de onroerende zaak, waarvan hij stelt dat deze als gevolg van de planologische wijziging in waarde is vermindert. Volgens [appellant] had het college daarom dit advies niet aan zijn besluit ten grondslag mogen leggen.

Uit het besluit blijkt niet dat, en zo ja hoe, het college zich heeft vergewist van de deskundigheid van de opsteller van het advies ter zake van het taxeren van een object als hier aan de orde.

11.2. Het is de Afdeling niet gebleken dat de opsteller van het advies van de SAOZ aan het college en [appellant] een schriftelijke verklaring ter beschikking heeft gesteld, waaruit, onder meer, blijkt dat en waarom hij objectief bezien en controleerbaar is aan te merken als deskundige ter

zake van het taxeren van een object als hier aan de orde. De opsteller van het advies staat in het LRGD, voor zover hier van belang, ingeschreven met als specialisaties planschade en nadeelcompensatie. De opsteller van het advies staat in dit register – anders overigens dan enkele andere medewerkers van de SAOZ – niet ingeschreven voor de specialisatie taxatie.

Het betoog van de opsteller van het advies dat hij zelf van mening is dat hij desondanks door opleiding, inschrijvingen en ervaring volledig gekwalificeerd is om de onderhavige waardering te verrichten, is zonder inzichtelijke onderbouwing daarvan, die ontbreekt, niet voldoende om de door het betoog van [appellant] gewekte twijfel aan de deskundigheid van deze adviseur ter zake van het taxeren van een object als hier aan de orde, weg te nemen.

Dat, zoals in het advies van de SAOZ is gesteld, in een planschadezaak niet louter de marktwaarde bepalend is voor de taxatie van de waarde van een onroerende zaak, impliceert, anders dan de SAOZ betoogt, niet dat de taxatie van de waarde daarvan niet behoeft te worden verricht door een deskundig taxateur en dat kan worden volstaan met een taxatie van een planschadedeskundige, die niet tevens is gekwalificeerd als taxateur.

omvang van het normale maatschappelijke risico

11.3. In de uitspraak van 3 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2402, heeft de Afdeling voor het bepalen van de hoogte van het normale maatschappelijke risico, voor zover hier van belang, de volgende handvatten gegeven. Indien de ontwikkeling naar haar aard en omvang binnen de ruimtelijke structuur van de omgeving en het gedurende een reeks van jaren gevoerde ruimtelijke beleid past, mag het bestuursorgaan een drempel van 5 procent van de waarde van de onroerende zaak toepassen. Indien aan één van beide indicatoren maar voor een deel wordt voldaan, is het hanteren van een drempel van 4 procent in beginsel aangewezen. Indien aan één van beide indicatoren in zijn geheel niet wordt voldaan of indien aan beide indicatoren deels wordt voldaan, is het hanteren van een drempel van 3 procent in beginsel aangewezen. Indien maar aan één van beide indicatoren voor een deel wordt voldaan, of als aan beide indicatoren in het geheel niet wordt voldaan, is in beginsel het toepassen van het minimumforfait van 2 procent, zoals bedoeld in artikel 6.2, tweede lid, aanhef en onder b, van de Wro, aangewezen.

11.4. Omdat het college zich op het standpunt heeft gesteld dat de ontwikkeling niet past in het gedurende een reeks van jaren gevoerde ruimtelijke beleid, is niet voldaan aan één van beide indicatoren, zodat de door het college toegepaste drempel van 4 procent alleen al daarom onvoldoende is gemotiveerd.

11.5. Het college heeft bovendien in het besluit niet deugdelijk gemotiveerd waarom de ontwikkeling, die voorziet in de huisvesting van maximaal 24 arbeidsmigranten, naar haar aard en omvang binnen de ruimtelijke structuur van de omgeving past. De enkele stelling dat, mede gebaseerd op de beperkte invloed op de omgeving waar ook de diverse betrokken adviseurs van uitgaan, de ontwikkeling naar haar aard en omvang past binnen de ruimtelijke structuur van de omgeving, is daarvoor onvoldoende.

opdracht aan het college

11.6. De Afdeling heeft het college opgedragen om de geconstateerde gebreken te herstellen door alsnog te motiveren waarom de opsteller van het advies van de SAOZ objectief bezien en controlebaar is aan te merken als deskundige ter zake van het taxeren van een object als hier aan de orde, dan wel advies van een andere deskundige in te winnen, en door de in het kader van het normale maatschappelijke risico gehanteerde drempel nader te motiveren, dan wel te wijzigen.

tweede conclusie van de Afdeling

12. Uit de tussenuitspraak van 28 december 2022 volgt dat het van rechtswege ontstane beroep tegen het besluit van 14 juni 2022 gegrond is. De Afdeling zal dat besluit wegens strijd met de artikelen 3:2, 3:9 en artikel 7:12, eerste lid, van de Awb vernietigen.

besluit van 17 januari 2023

13. Ter uitvoering van de tussenuitspraak heeft het college de SAOZ gevraagd om de deskundigheid van Van der Lee – de opsteller van het advies – te motiveren. Bij brief van 5 januari 2023 heeft de SAOZ aan dat verzoek voldaan. In die brief is onder meer het volgende vermeld.

Van der Lee heeft op 27 april 2001 na het succesvol doorlopen van de opleiding van (destijds) SVMNIVO het diploma makelaar-taxateur onroerende zaken behaald. Op basis van dat diploma is hij vanaf 1 januari 2013 onafgebroken ingeschreven als Kandidaat Register Makelaar

Taxateur (hierna: K-RMT) in het K-RMT-register, dat nu wordt beheerd door Stichting VastgoedCert (hierna: Vastgoedcert). Van der Lee heeft vanaf het moment van inschrijving voldaan aan alle hercertificeringsverplichtingen.

VastgoedCert heeft een beroepscompetentieprofiel voor K-RMT-geregistreerden vastgesteld. Dit profiel beschrijft de werkzaamheden en vaardigheden die nodig zijn om het beroep van Kandidaat-Makelaar Wonen uit te kunnen oefenen en dus als kerncompetentie gelden voor het ingeschreven zijn in het K-RMT-register. Het kwalificatiedossier sluit aan op het beroepscompetentieprofiel dat eind 2016 door het Centraal College van Deskundigen van VastgoedCert is vastgesteld. In het beroepscompetentieprofiel is omschreven wat een Kandidaat-Makelaar Wonen in de praktijk doet en welke kennis en vaardigheden daarbij nodig zijn. In het kwalificatiedossier is een verdere uitwerking gegeven van de taken en werkprocessen van de Kandidaat-Makelaar Wonen.

Van der Lee is vanaf 1 januari 2017 op basis van de Regeling Bijzondere Vakgebieden ingeschreven als deskundige in het register van het LRGD. Hij is geregistreerd voor de vakgebieden Omgevingsrecht en Overheidsaansprakelijkheid. Het laatstgenoemde vakgebied is uitgesplitst in Planschade en Nadeelcompensatie. De advisering over planschade omvat nadrukkelijk ook het bepalen van de waarde van het beweerdelijk getroffen object in de oude en nieuwe planologische situatie. Daarmee is de deskundigheid om te waarderen naar de mening van Van der Lee in essentie besloten in zijn registratie als specialist op het terrein van planschade.

Op grond van het voorgaande is Van der Lee van mening dat zijn deskundigheid ter zake van het waarderen van woonobjecten primair is aangetoond vanuit de opleiding (diploma), de onafgebroken registratie in het register K-RMT en het voldoen aan alle daaruit voortvloeiende hercertificeringsverplichtingen en, aanvullend, de inschrijving in het register van het LRGD.

14. Het college heeft de brief van de SAOZ van 5 januari 2023 ten grondslag gelegd aan het besluit van 17 januari 2023. In dat besluit is over de omvang van het normale maatschappelijke risico het volgende vermeld.

Wegens de invloed op de omgeving van de huisvesting van arbeidsmigranten die grote overeenkomsten vertoont met het voordien al toegestane gebruik als kleinschalige camping met maximaal

30 kampeermiddelen en mede gelet op de beperkte invloed op de omgeving waar ook de diverse betrokken adviseurs van uitgaan, stelt het college zich op het standpunt dat de ontwikkeling naar haar aard en omvang past binnen de ruimtelijke structuur van de omgeving, waarmee aan de eerste indicator, als bedoeld in de uitspraak van de Afdeling van 3 november 2021 (ECLI:NL:RVS:2021:2402), wordt voldaan. Hierbij past een drempel van 3 procent van de waarde van de woning onmiddellijk voorafgaand aan de planologische verandering. Dit komt overeen met een bedrag van € 12.000. Omdat de schade van € 10.000 de drempel niet overstijgt, is er geen aanleiding voor het toekennen van een tegemoetkoming in planschade aan [appellant], aldus het college.

15. Uit artikel 6:19 van de Awb, gelezen in verbinding met artikel 6:24 van deze wet, volgt dat het besluit van 17 januari 2023 voorwerp is van dit geding.

beroep

16. [appellant] heeft zich bij brief van 17 februari 2023 op het standpunt gesteld dat het college de door de Afdeling vastgestelde gebreken niet heeft hersteld met het besluit van 17 januari 2023 en dat dat besluit niet in stand kan blijven. Ter toelichting van dat standpunt heeft hij in deze brief het volgende aangevoerd.

taxatie

17. In een e-mail van 16 februari 2023, die als bijlage bij de brief van 17 februari 2023 is overgelegd, heeft het NRVt gewezen op het belang van het objectief en controleerbaar kunnen vaststellen van deskundigheid. Het NRVt waarborgt kwaliteit en houdt in dat kader toezicht juist met het oog op de objectiviteit en kwaliteit. Het NRVt benadrukt bovendien dat het verrichten van professionele taxatiediensten, zoals gevraagd in deze kwestie, is voorbehouden aan register-taxateurs en dat waardebeoordelingen door een kandidaat-makelaar slechts zien op waardebeoordelingen in het kader van makelaarsdiensten. Van der Lee is weliswaar ingeschreven in het K-RMT-register, maar hij is geen register-makelaar, niet ingeschreven in het NRVt en geen lid van de NVM. Daarnaast is Van der Lee niet ingeschreven in het LRGD met als specialisatie taxatie. In die zin is de gestelde deskundigheid niet objectief te bepalen. Daarom staat nog steeds niet objectief en controleerbaar

vast dat Van der Lee deskundig is op het taxatiegebied met het doel waarop de taxatie is uitgevoerd.

omvang van het normale maatschappelijke risico

18. Uit de nadere motivering van het college blijkt niet dat de ontwikkeling past binnen de ruimtelijke structuur van de omgeving. De mate van impact is mede betrokken in de vaststelling van de waardevermindering en zegt op zichzelf helemaal niets over de ruimtelijke structuur van de omgeving. De omgeving kenmerkt zich door burgerwoningen en in mindere mate agrarische bedrijfsgebouwen en percelen. Het gaat in dit geval om een substantiële huisvestingsmogelijkheid voor arbeidsmigranten. Op zichzelf past dat niet in de ruimtelijke structuur van de omgeving.

reactie van het college

19. Bij brief van 22 februari 2023 heeft het college zich op het standpunt gesteld dat uit de overgelegde gegevens blijkt dat Van der Lee voldoende deskundig is. Verder is in deze brief vermeld dat Van der Lee sinds 21 februari 2023 bij het LRGD ook is geregistreerd met de specialisatie taxaties.

oordeel van de Afdeling

20. De Afdeling zal hierna eerst ingaan op de vergewisplicht van bestuursorganen ten aanzien van de deskundigheid van een aan te wijzen taxateur in een planschadezaak. Vervolgens zal zij een oordeel geven over de door [appellant] tegen het besluit van 17 januari 2023 aangevoerde gronden.

vergewisplicht

21. In artikel 6.1.3.2 van het Besluit ruimtelijke ordening (hierna: het Bro), voor zover hier van belang, is bepaald dat het bestuursorgaan een adviseur aanwijst die een advies uitbrengt over de op de aanvraag te nemen beslissing.

In artikel 6.1.3.3, eerste lid, van het Bro is bepaald dat bij gemeentelijke verordening, provinciale verordening en bij regeling van Onze Minister regels worden gegeven over de aanwijzing van een adviseur en de wijze waarop deze tot een advies komt.

In artikel 6.1.3.3, tweede lid, van het Bro, voor zover hier van belang, is bepaald dat de regels, bedoeld in het eerste lid, in ieder geval betrekking op:

a. de deskundigheid en onafhankelijkheid van de adviseur;

[...]

d. de wijze waarop de aanvrager en eventuele andere betrokken bestuursorganen of andere belanghebbenden als bedoeld in artikel 6.4.a, tweede en derde lid, van de wet vooraf in de aanwijzing van de adviseur worden gekend, dan wel deze na aanwijzing kunnen wraken;

[...].

22. In deze zaak volgt uit artikel 6.1.3.2 van het Bro dat het college verplicht is een adviseur aan te wijzen die een advies uitbrengt over de op de aanvraag om tegemoetkoming in planschade te nemen beslissing. In andere nadeelcompensatiezaken kan deze verplichting volgen uit artikel 3:2 Awb, bijvoorbeeld in zaken waarin beantwoording nodig is van een of meer vragen, waarvoor specialistische kennis of ervaring is vereist waarover alleen een deskundige beschikt.

Daarbij rust op het college een vergisplicht over de kwaliteiten van de aangewezen adviseur, te weten diens onpartijdigheid, onafhankelijkheid en deskundigheid. Deze vergewisplicht voor de wettelijk adviseur is neergelegd in artikel 3:9 van de Awb en voor andere adviseurs volgt deze uit artikel 3:2 van de Awb.

Verder volgt uit artikel 6.1.3.3., tweede lid, aanhef en onder d, van het Bro dat het bestuursorgaan zich in planschadezaken, voorafgaand aan de aanwijzing van een adviseur, ervan moet vergewissen of deze voldoet aan de aan een adviseur te stellen kwaliteitseisen. Voor andere nadeelcompensatiezaken kan deze verplichting besloten liggen in artikel 3:2 van de Awb.

In deze zaak is in geschil of de opsteller van het in het advies van de SAOZ opgenomen taxatieverslag kan worden aangemerkt als een deskundige ter zake van het taxeren van de onroerende zaak waarvan [appellant] stelt dat deze als gevolg van de planologische wijziging in waarde is vermindert.

23. De Afdeling ziet, gelet op de behoefte van de rechtspraak, aanleiding om voorafgaand aan de beantwoording van deze vraag in deze concrete zaak, enige algemene overwegingen te geven. Daarmee wordt beoogd de praktijk enige handvatten te bieden voor de wijze waarop een bestuursorgaan zich kan vergewissen van de deskundigheid van een te benoemen taxateur van onroerende zaken in planschadezaken en in andere nadeelcompensatiezaken.

24. Een bestuursorgaan mag in beginsel op voorhand uitgaan van de deskundigheid van een taxa-

teur die in de juiste hoedanigheid volwaardig lid is van een relevante beroepsorganisatie. Een relevante beroepsorganisatie is: een organisatie met leden die beroepsmatig taxaties uitvoeren, ook in planschadezaken, voor het lidmaatschap eisen stelt aan opleiding en ervaring op het gebied van taxeren, vereist dat haar leden aantoonbaar hun taxatiekennis en -ervaring op peil houden en die voorziet in tuchtrecht voor haar leden. Een taxateur is in de juiste hoedanigheid lid van een relevante beroepsorganisatie als uit het lidmaatschap volgt dat die taxateur beschikt over de kennis, kunde en ervaring die nodig is om de onroerende zaak in de voorliggende planschadezaak te taxeren.

Het is mogelijk dat een taxateur die niet of niet in de juiste hoedanigheid lid is van een relevante beroepsorganisatie wel beschikt over de kennis, kunde en ervaring die nodig is om onroerende zaken in een voorliggende planschadezaak te taxeren. Zo kan een taxateur lid zijn van een relevante beroepsorganisatie, maar niet in de juiste hoedanigheid. Of een taxateur is weliswaar in de juiste hoedanigheid volwaardig lid van een beroepsorganisatie, maar deze organisatie voldoet niet aan alle voorwaarden om als relevant te worden aangemerkt. Als een bestuursorgaan het voornemen heeft om in een concrete planschadezaak een dergelijke taxateur te benoemen, dan ligt het in de rede dat het de te benoemen taxateur verzoekt een (eventueel aanvullende) deskundigheidsverklaring over te leggen. In een deskundigheidsverklaring motiveert een taxateur, voor zover het zijn deskundigheid betreft, waarom hij objectief bezien en controleerbaar kan worden aangemerkt als deskundige ter zake van het taxeren van een object als in de betreffende zaak aan de orde, door informatie te verstrekken over zijn eventuele lidmaatschappen van (relevante) beroepsorganisaties, in welke hoedanigheid hij daarvan lid is, (daaruit blijken) relevante opleiding, gevolgde permanente educatie en ervaring met het taxeren van onroerende zaken in planschadezaken. Een deskundigheidsverklaring kan deel uitmaken van een verklaring van een adviseur (in dit geval: een taxateur) die informatie bevat op grond waarvan het bestuursorgaan zich kan vergewissen van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de adviseur in de betreffende zaak. Vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 24 februari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:374, onder 48.

Als een taxateur in de juiste hoedanigheid lid is van een relevante beroepsorganisatie, vermeldt het bestuursorgaan in de kennisgeving over de voorgenomen benoeming aan partijen als bedoeld in artikel 6.1.3.3, tweede lid, onder d, van het Bro het lidmaatschap van die relevante beroepsorganisatie en die hoedanigheid van de taxateur. In het andere geval voegt het bestuursorgaan de deskundigheidsverklaring van de te benoemen taxateur bij deze kennisgeving. Partijen hebben dan de mogelijkheid om zich voorafgaand aan het uitbrengen van een advies uit te laten over onder meer de deskundigheid van een aan te wijzen taxateur. Hierdoor kunnen procedures hierover worden voorkomen, dan wel kan al in een vroegtijdig stadium van de procedure duidelijkheid worden verkregen over de vraag of, en zo ja, waarom op dit punt is voldaan aan de vergewisplicht.

toepassing op dit geval

25. De Afdeling heeft aan het LRGD en de NVR gevraagd of uit de kwalificaties van Van der Lee die zijn vermeld bij zijn registratie in het LRGD kan worden afgeleid of Van der Lee beschikt over de deskundigheid die is vereist om een bepaald soort vastgoed, te weten een woning, te taxeren. In het LRGD zijn bij de registratie de volgende vakgebieden geregistreerd: Omgevingsrecht, Overheidsaansprakelijkheid, Rentmeesterschap en Vastgoed. Bij het vakgebied Overheidsaansprakelijkheid zijn de specialisaties planschade en nadeelcompensatie vermeld. Verder is in de registratie vermeld dat Van der Lee als K-RMT staat ingeschreven bij VastgoedCert.

26. Het LRGD heeft in zijn brief van 1 mei 2023 medegedeeld dat personen tegenover het LRGD hun deskundigheid kunnen aantonen door:

- a. het lidmaatschap van een beroepsorganisatie die door het LRGD als zelfstandig kwalificerende organisatie is gekwalificeerd of
- b. het aanleveren van relevante informatie op grond van de Regeling Bijzondere Vakgebieden voor personen die geen lid zijn van een zelfstandig kwalificerende beroepsorganisatie. Een zelfstandig kwalificerende beroepsorganisatie is volgens het LRGD een beroepsorganisatie met tuchtrecht, een eigen gedragscode en een verplichting tot permanente educatie. Deskundigen die aantonen dat zij lid zijn van een zelfstandig kwalificerende beroepsorganisatie kunnen zich op grond daarvan registreren bij het LRGD voor

het vakgebied dat de beroepsorganisatie bestrijkt. Personen die geen lid zijn van een zelfstandig kwalificerende beroepsorganisatie moeten bij aanmelding bewijsstukken overleggen omtrent hun kennis, kunde en opleiding op het te registreren vakgebied. Het LRGD heeft VastgoedCert niet aangemerkt als zelfstandig kwalificerende beroepsorganisatie, maar als overige beroepsorganisatie.

Volgens het LRGD kan uit de registratie van Van der Lee in het LRGD niet kan worden afgeleid, noch worden uitgesloten, dat Van der Lee beschikt over de deskundigheid om te taxeren. Taxeren behoort op grond van de K-RMT-registraties tot de competentie, maar alleen onder leiding van een register-makelaar.

27. De NVR heeft in haar brief van 27 juli 2023 medegedeeld dat Van der Lee niet is geregistreerd bij het LRGD op basis van een lidmaatschap van de NVR, zodat de NVR niet kan beoordelen of hij op basis van diens K-RMT-kwalificatie over de deskundigheid beschikt die vereist is om een bepaald soort vastgoed, te weten een woning, te taxeren.

28. Ten tijde van de taxatie van de woning was Van der Lee in het register van het LRGD niet met de specialisatie taxaties geregistreerd op grond van het lidmaatschap van een zelfstandige kwalificerende beroepsorganisatie of op grond van de Regeling Bijzondere Vakgebieden. Verder volgt uit de gegeven inlichtingen van het LRGD dat hij als K-RMT op grond van het Beroepsprofiel Kandidaat-Makelaar Wonen van VastgoedCert alleen onder verantwoordelijkheid van een register-makelaar of register-taxateur mag taxeren. Dat in dit beroepsprofiel is vermeld dat een K-RMT wel een onroerende zaak mag waarderen, is niet relevant, omdat op de zitting van 6 februari 2024 is gebleken dat niet in geschil is dat er in dit verband geen verschil is tussen taxeren en waarderen. Op de zitting heeft Van der Lee desgevraagd meegedeeld dat de taxatie in deze planschadezaak niet onder verantwoordelijkheid van een register-makelaar of register-taxateur heeft plaatsgevonden.

29. Gelet op het voorgaande mocht het college niet op grond van de registratie van Van der Lee als K-MRT bij VastgoedCert aannemen dat hij beschikte over de deskundigheid die nodig is om de waarde van de woning te taxeren.

Naar het oordeel van de Afdeling heeft het college niet voldaan aan zijn plicht om zich ervan te vergewissen dat het onderzoek naar de waarde van

de woning op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden. Het college heeft immers verzuimd om zich ervan te vergewissen dat Van der Lee ten tijde van belang beschikte over de deskundigheid die nodig is om in deze planschadezaak de waarde van de woning te taxeren. Dat betekent dat aan de totstandkoming van het advies een gebrek kleeft, zodat het college dit niet aan het besluit over tegemoetkoming in planschade ten grondslag mocht leggen.

Het betoog slaagt.

omvang van het normale maatschappelijke risico

30. Niet in geschil is dat de ontwikkeling in het plangebied niet paste in het gedurende een reeks van jaren gevoerde ruimtelijke beleid. Partijen zijn verdeeld over het antwoord op de vraag of en zo ja, in hoeverre de ontwikkeling paste in de ruimtelijke structuur van de omgeving van het plangebied. Indien de ontwikkeling daarin geheel paste, mag het college, gelet op de uitspraak van de Afdeling 3 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2402, in beginsel een drempel hanteren van 3 procent van de waarde van de woning, onmiddellijk voorafgaand aan de planologische verandering. Indien de ontwikkeling daarin niet of slechts gedeeltelijke paste, moet het college volgens die uitspraak in beginsel volstaan met het toepassen van het minimumforfait van 2 procent, zoals bedoeld in artikel 6.2, tweede lid, aanhef en onder b, van de Wro.

31. Indien de huisvesting van maximaal 24 arbeidsmigranten in het plangebied ongeveer dezelfde invloed op de omgeving heeft als de kleinschalige camping met maximaal 30 kampeermiddelen in de oude situatie, zoals het college in het besluit van 17 januari 2023 heeft aangevoerd, betekent dit nog niet dat de ontwikkeling naar haar aard en omvang geheel in de ruimtelijke structuur van de omgeving van het plangebied paste. Hetzelfde geldt voor de stelling van het college dat de ontwikkeling slechts een beperkte invloed op de omgeving heeft gehad. Indien die stelling juist zou zijn, brengt dat nog niet met zich dat de ontwikkeling – gedeeltelijk – in de lijn der verwachtingen lag.

32. Uit het voorgaande volgt dat het college in het besluit van 17 januari 2023 onvoldoende draagkrachtig heeft gemotiveerd dat de omvang van het normale maatschappelijke risico hoger is dan het in artikel 6.2, tweede lid, aanhef en onder b, van de Wro bedoelde forfait.

Het betoog slaagt.

derde conclusie

33. Het van rechtswege ontstane beroep tegen het besluit van 17 januari 2023 is gegrond. De Afdeling zal dat besluit wegens strijd met de artikelen 3:2, 3:9 en 7:12, eerste lid, van de Awb vernietigen.

definitieve beslechting van het geschil

34. De Afdeling kan nu niet komen tot een definitieve beslechting van het geschil. Dat betekent dat het college, met inachtneming van de overwegingen van de uitspraak van de Afdeling, een nieuw besluit op het door [appellant] tegen het besluit van 16 februari 2018 gemaakte bezwaar moet nemen. De Afdeling zal daartoe een termijn stellen.

35. Het college moet opnieuw advies van een taxateur inwinnen. Voor de benoeming van deze taxateur en de daaraan te stellen eisen geldt wat onder 23 is overwogen. De taxateur moet, op basis van de in het advies van 4 februari 2019 gemaakte vergelijking, de waarden van de woning op de peildatum onder het oude en nieuwe planologische regime vaststellen.

Het college moet het voornemen om de taxateur te benoemen vooraf bekend maken aan [appellant] en deze in de gelegenheid stellen om binnen een redelijke termijn daarop een reactie in te dienen. Het college kan bij die bekendmaking in voorkomend geval een deskundigheidsverklaring van de beoogde taxateur voegen, waarin deze motiveert, voor zover het zijn deskundigheid betreft, waarom hij objectief bezien en controleerbaar kan worden aangemerkt als deskundige ter zake van het taxeren van een object als in de betreffende zaak aan de orde.

36. Indien uit de schadetaxatie volgt dat de planologische verandering tot schade heeft geleid, mag het college, bij het vaststellen van de tegemoetkoming in die schade, geen hogere drempel toepassen dan het in artikel 6.2, tweede lid, aanhef en onder b, van de Wro bedoelde forfait.

37. Met het oog op een efficiënte afdoening van het geschil ziet de Afdeling aanleiding om met toepassing van artikel 8:113, tweede lid, van de Awb te bepalen dat tegen het nieuwe besluit alleen bij haar beroep kan worden ingesteld.

proceskosten

38. Het college moet de door [appellant] gemaakte proceskosten vergoeden.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

I. verklaart het hoger beroep gegrond;

II. vernietigt de uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant van 3 december 2020 in zaak nr. 19/842, voor zover aangevallen, voor zover daarbij is bepaald dat de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit van het college van burgemeester en wethouders van Meierijstad van 6 februari 2019 geheel in stand blijven;

III. vernietigt het besluit van het college van burgemeester en wethouders van Meierijstad van 14 juni 2022;

IV. vernietigt het besluit van het college van burgemeester en wethouders van Meierijstad van 17 januari 2023;

V. draagt het college van burgemeester en wethouders van Meierijstad op om binnen dertien weken na verzending van deze uitspraak met inachtneming van wat daarin is overwogen een nieuw besluit te nemen en dit op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend te maken;

VI. bepaalt dat tegen het te nemen nieuwe besluit alleen bij de Afdeling beroep kan worden ingesteld;

VII. veroordeelt het college van burgemeester en wethouders van Meierijstad tot vergoeding van bij [appellant] in verband met de behandeling van het hoger beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 4.375, geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;

VIII. gelast dat het college van burgemeester en wethouders van Meierijstad aan [appellant] het door hem voor de behandeling van het hoger beroep betaalde griffierecht ten bedrage van € 270 vergoedt.

NOOT

1. De lezer van deze Afdelingsuitspraak is getuige van een hevige strijd tussen het college van B&W van de gemeente Meierijstad (verweerder) en een van zijn ingezetenen (appellant). Appellant stelt dat zijn woning in waarde is gedaald als gevolg van een omgevingsvergunning die het mogelijk maakt om een van de op het naastgelegen perceel gelegen bedrijfsgebouwen, in afwijking van het bestemmingsplan, te gebruiken voor de huisvesting van maximaal 24 arbeidsmi-

granten. Naar aanleiding hiervan dient hij een aanvraag om planschadetekemoetkoming in, die door B&W wordt afgewezen als kennelijk ongegrond. Appellant wijst vervolgens gedurende verschillende procedures op onzorgvuldigheden in de adviezen van twee achtereenvolgens door het college ingeschakelde deskundigen (beiden werkzaam voor adviesbureau Thorbecke B.V.). Hij benut daartoe niet alleen zijn procesmogelijkheden bij de bestuursrechter, maar dient daarnaast klachten in tegen beide deskundigen bij het tuchtcollege van de beroepsvereniging (Nederlands Register Vastgoed Taxateurs). Beide tuchtklachten worden gegrond verklaard (Tuchtcollege NRVt 15 augustus 2019, nr. 20190409 en 8 juni 2021, nr. 210111, te raadplegen via nrtv.nl). Ook de Afdeling is van oordeel dat het college zijn besluitvorming niet had mogen baseren op de advisering door beide deskundigen. In haar uitspraak van 2 maart 2022 draagt zij daarom het college op een nieuwe deskundige in te schakelen. Het college doet daartoe een beroep op Kees van der Lee, commercieel directeur van de Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken (SAOZ) – een adviesbureau waarvan de Afdeling in het verleden meermaals heeft geoordeeld dat het ‘is te beschouwen als een onafhankelijke deskundige op het gebied van planschade’ (zie o.a. ABRvS 26 januari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:251, r.o. 10.1; ABRvS 7 september 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2398, r.o. 5.1; en ABRvS 7 september 2005, ECLI:NL:RVS:2005:AU2143, r.o. 2.6.1). Toch oordeelt de Afdeling in haar uitspraak van 28 december 2022 (ECLI:NL:RVS:2022:3983) dat het college onvoldoende heeft gemotiveerd waarom Van der Lee ter zake deskundig zou zijn. Het college krijgt daarom de opdracht in een nieuw besluit dit motiveringsgebrek te herstellen. In de onderhavige uitspraak oordeelt de Afdeling dat het college daarin onvoldoende is geslaagd. Dat betekent overigens niet dat appellant ook zijn zin krijgt: het college wordt weliswaar veroordeeld tot vergoeding van de proces- en griffiekosten, maar appellant ontvangt vooralsnog geen tegemoetkoming in planschade. De Afdeling ziet namelijk nog steeds geen mogelijkheid om tot definitieve geschilbeslechting te komen en geeft het college de kans om binnen dertien weken een nieuw besluit op bezwaar te nemen met inachtneming van haar uitspraak. Het college krijgt dus opnieuw een kans voor herstel. De Afdeling oordeelt dat het college bij het ne-

men van een nieuw besluit op zoek moet gaan naar een nieuwe (vierde!) taxateur en dat het college appellant in de gelegenheid moet stellen te reageren op de keuze voor deze taxateur (r.o. 35). De toekomst zal ons moeten leren of een nieuwe taxatie en een nieuw besluit de appellant meer dan zes jaar na het primaire besluit wél een tegemoetkoming in planschade gaan opleveren.

2. Een bepaald niet uitzonderlijke planschadecasus – de verlening van toestemming om een bedrijfspand als huisvesting voor arbeidsmigranten te gebruiken – blijkt dus heel wat voeten in de aarde te hebben. Daarbij is het weinig verrassend dat de deskundigenadvisering een groot twistpunt vormt. De op grond van art. 6.1.3.2 Bro verplicht door het bestuur te raadplegen deskundige bepaalt in de praktijk doorgaans immers in belangrijke mate de inhoud van het besluit op de aanvraag om planschadetegemoetkoming. Tot op heden spitste de planschadejurisprudentie over deskundigenadvisering zich vooral toe op de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de deskundige en de vraag wat ervoor nodig is een advies van de door het bestuur geraadpleegde deskundige van tafel te krijgen (zie o.a. ABRvS 13 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1970, AB 2016/680, m.nt. J.H.M. Huijts, en ABRvS 24 februari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:374, «JB» 2021/50 m.nt. R. Bronsema, O&A 2021/66, m.nt. Y.E. Schuurmans & N.H. van Amerongen). In onderdeel 3 en 4 van deze annotatie wordt een kort overzicht gegeven van de belangrijkste lijnen uit deze jurisprudentie. Wat de onderhavige Afdelingsuitspraak echter bijzonder lezens- en annotatiewaardig maakt, is dat de Afdeling zich hierin voor het eerst echt uitlaat over de vraag onder welke voorwaarden moet worden geoordeeld dat een adviseur onvoldoende *deskundig* is om besluitvorming op diens advies te kunnen baseren. Zij doet dat zelfs dermate principieel dat zij haar in overzichtsuitspraken gebezigde formule gebruikt dat ‘enige handvatten worden geboden gelet op de daartoe in de rechtspraktijk bestaande behoefte’. In onderdeel 5 en 6 van deze noot schetsen we kort nog iets meer van de context waarbinnen de Afdeling tot deze handvatten komt. Onder 7 t/m 10 bespreken we vervolgens de precieze inhoud van de handvatten en hun ramificaties. In onderdeel 11 en 12 wordt vervolgens ingegaan op de vraag wat de betekenis van deze uitspraak zal zijn voor het nog relatief nieuwe nadeelcompensatierecht

van titel 4.5 Awb en afd. 15.1 Ow. Ten slotte plaatsen we enkele slotopmerkingen onder 13.

3. Vanwege de in het Bro opgenomen plicht tot inwinning van advies, volgt rechtstreeks uit art. 3:9 Awb de plicht voor het bestuur om zich te vergewissen van de kwaliteiten van de aangewezen adviseur, te weten diens onpartijdigheid, onafhankelijkheid en deskundigheid. De eis van onafhankelijkheid volgt niet enkel uit de jurisprudentie, maar ook uit art. 6.1.1.1 aanhef en onder c Bro, dat de adviseur definieert als ‘een persoon of commissie, die geen deel uitmaakt van of werkzaam is onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan waaraan wordt geadviseerd, en die belast is met de advisering over de op de aanvraag te nemen beschikking’. De reeds in 2016 gewezen overzichtsuitspraak planschade (ABRvS 28 september 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2582, AB 2016/399 m.nt. G.M. van den Broek & M.K.G. Tjepkema) zet wellicht daarom wat sterker in op de onpartijdigheid van de deskundige: een bestuursorgaan dat een planschadebesluit baseert op een deskundigenadvies dient zich te vergewissen van de onpartijdigheid van de geraadpleegde deskundige. De aanvrager mag in beginsel erop vertrouwen dat een bestuursorgaan dat ook daadwerkelijk doet. Het bestuur is immers beter in staat dan de aanvrager om na te gaan of de (beoogde) adviseur en/of zijn kantoorogenoten het bestuursorgaan, de rechtspersoon waarvan het bestuursorgaan deel uit maakt en/of een ander bestuursorgaan dat deel uitmaakt van dezelfde rechtspersoon in het nabije verleden hebben geadviseerd en/of bijgestaan in juridische procedures. Wanneer de schijn is gewekt dat de door het bestuursorgaan benoemde planschadeadviseur niet onpartijdig is, mag het bestuursorgaan het advies van deze adviseur niet aan zijn besluitvorming ten grondslag leggen. De schijn van partijdigheid kan worden gewekt door een deskundige die in het ene geval door een bestuursorgaan wordt ingeschakeld om een onafhankelijk advies uit te brengen, terwijl deze deskundige of anderen die van hetzelfde samenwerkingsverband deel uitmaken, gelijktijdig of betrekkelijk kort voorafgaande aan de verlening van de opdracht tot advisering als deskundige, in een of meer andere gevallen hetzelfde bestuursorgaan, de rechtspersoon waartoe het bestuursorgaan behoort of andere organen die deel uitmaken van dezelfde rechtspersoon, als advocaat of gemachtigde heeft, respectievelijk

hebben bijgestaan of geadviseerd. Wat de Afdeling precies onder betrekkelijk kort verstaat is niet met volledige zekerheid te zeggen, maar in ieder geval is duidelijk dat de geraadpleegde deskundige enkele jaren niet de belangen van het bestuur mag hebben vertegenwoordigd (ABRvS 13 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1970, r.o. 4.3, AB 2016/454 m.nt. J.H.M. Huijts). Redenen waarom de Afdeling waarschijnlijk niet voor een algehele uitsluiting heeft gekozen, worden beschreven in onderdeel 7 van de voornoemde noot van Huijts. Ook is duidelijk dat de Afdeling het gebruik van zogenoemde Chinese Walls toestaat. Dat komt haar overigens regelmatig op kritiek te staan: uiteindelijk maken ook personen die op verschillende afdelingen van één bedrijf werken immers toch vaak gebruik van dezelfde koffieautomaat (zie bijv. onderdeel 8 van voornoemde noot, mede onder verwijzing naar de noot van Heijnen bij ABRvS 17 december 2014, ECLI:NL:RVS:2014:4570, Gst. 2015/34).

4. Zijn de onafhankelijk- en onpartijdigheid van de door het bestuur geraadpleegde deskundige niet in het geding, dan mag het bestuur zijn planschadebesluit in beginsel inhoudelijk baseren op het door deze deskundige uitgebrachte advies. Onder andere uit de overzichtsuitspraak volgt dat daartoe wel is vereist dat in dit advies op objectieve wijze verslag is gedaan van het door deze deskundige verrichte onderzoek, daarin op inzichtelijke wijze is aangegeven welke feiten en omstandigheden aan de conclusies ervan ten grondslag zijn gelegd, én deze conclusies niet onbegrijpelijk zijn. Dit is slechts anders als aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid of volledigheid van het advies naar voren zijn gebracht door de aanvrager of eventuele draagplichtige derden (Overzichtsuitspraak planschade, r.o. 8.3; zie voor een uitgebreide analyse met meer voorbeelden van het al dan niet succesvol voldoende twijfel zaaien ook B.P.M. van Ravels, 'Twijfel zaaien en nadeelcompensatie oogsten. Over bewijswaardering en nadeelcompensatie', AA 2010, p. 543-551). Daarvan kan bijvoorbeeld sprake zijn wanneer in het advies wel wordt gesteld dat een bepaalde rekenmethode wordt toegepast, maar het advies geen toelichting op deze methode verschaft en ook overigens onvoldoende blijkt geeft dat de desbetreffende methode daadwerkelijk is toegepast (ABRvS 7 september 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2398). Onvoldoende twijfel zal bijvoorbeeld worden gezaaid wanneer de

aanvrager enkel komt aanzetten met een eigen, afwijkende berekening, of met een tegenexpertise die – al dan niet met behulp van een andere reken- of taxatiemethode – op een ander bedrag aan schade uitkomt (ABRvS 24 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1350, r.o. 6.3; en ABRvS 26 augustus 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BJ6072, r.o. 2.4). Als stelregel kan worden gegeven dat de Afdeling de deskundigenadvisering vol zal toetsen op feiten, maar terughoudender zal toetsen op onderwerpen waarvoor specialistische kennis of ervaring is vereist waarover slechts een deskundige beschikt (Overzichtsuitspraak planschade, r.o. 8.8 e.v.).

5. Onder 2 gaven wij reeds aan dat de Afdeling zich met de onderhavige uitspraak voor het eerst uitlaat over welke eisen aan de *deskundigheid* van een adviseur mogen worden gesteld. De hoofdmoot van de uitspraak gaat namelijk over de vraag hoe een bestuursorgaan zich kan – en in deze concrete planschadezaak had moeten – vergewissen van de deskundigheid van een te benoemen taxateur van onroerende zaken in planschade- en andere nadeelcompensatiezaken (r.o. 23 e.v.). Waar de Afdeling in oudere jurisprudentie geneigd was om de vergewisplicht op dit punt niet in te vullen met al te hoge verwachtingen ten opzichte van bestuursorganen, is duidelijk een verandering waarneembaar: de Afdeling accepteert niet langer dat bestuursorganen de kwaliteit van de deskundige enkel ontlenen aan de organisatie waarvan de deskundige deel uitmaakt. Zij moeten zich ook vergewissen van de kwaliteiten van *de persoon van de deskundige*, zoals al langer werd bepleit in de literatuur (zie o.a. B.J. van Ettehoven, 'De deskundige deskundige over registers en de "disclosure statement"', O&A 2016/53, p. 82-92; en B.P.M. van Ravels, 'Deskundigenadvisering bij nadeelcompensatie en tegemoetkoming in planschade', O&A 2015/88, p. 160-174.).

6. Onder 4 bleek reeds dat het als burger relatief lastig is om een ongunstig, door het bestuur ingewonnen deskundigenadvies van tafel te krijgen: het zaaien van voldoende concrete twijfel vraagt vaak de hulp van een deskundige die duidelijk moet aangeven waar de door het bestuur geraadpleegde deskundige de plank heeft misgeslagen. Zo bezien, is het niet vreemd dat appellant het ongunstige advies van Van der Lee op een nog minder beproefde wijze van tafel probeerde te krijgen, namelijk door diens deskun-

digheid als taxateur in twijfel te trekken. Dat wil niet zeggen dat succes voor de hand lag: tot op heden ging de Afdeling namelijk meestal niet mee in betogen over gebrek aan specialistische deskundigheid van de door het bestuur ingeschakelde taxateur. Dat is op zichzelf ook weer niet verwonderlijk, want in wezen is sprake van een paradox: zowel bestuur als rechter beschikken doorgaans immers niet over de specialistische kennis, ervaring en intuïtie (hierna: deskundigheid) die nodig is om de taxatie waarop het planschadebesluit wordt gebaseerd te verrichten c.q. beoordelen. Hoe kunnen zij dan wel bepalen welke deskundigheid nodig is om taxaties zoals in deze zaak te verrichten en waaruit deze deskundigheid naar buiten moet blijken? Hoewel er academisch gezien best een lans valt te breken voor een (op zijn minst deels) zuiver materiële maatstaf voor deskundigheid, verrast het dan ook niet dat de discussie zich in de onderhavige zaak grotendeels toespitst op de beantwoording van de vraag welke registraties en lidmaatschappen van beroepsverenigingen een dusdanige waarborg voor de taxatiedeskundigheid opleveren dat een bestuursorgaan in beginsel ervan mag uitgaan dat het gaat om een 'deskundige deskundige'. Zowel bestuursrechter als bestuursorgaan zullen immers hulpmiddelen nodig hebben.

7. Wat zijn dan de handvatten die de Afdeling aan de rechtspraak meegeeft? Als hoofdregel geldt dat een bestuursorgaan in beginsel op voorhand mag uitgaan van de deskundigheid van een taxateur die in de juiste hoedanigheid volwaardig lid is van een relevante beroepsorganisatie (r.o. 24). Enkel een lidmaatschap van een beroepsvereniging is dus niet zomaar voldoende voor de aanname van deskundigheid. Het moet namelijk gaan om een *relevante* beroepsorganisatie: 'een organisatie met leden die beroepsmatig taxaties uitvoeren, ook in planschadezaken, voor het lidmaatschap eisen stelt aan opleiding en ervaring op het gebied van taxeren, vereist dat haar leden aantoonbaar hun taxatiekennis en -ervaring op peil houden en die voorziet in tuchtrecht voor haar leden'. Bovendien moet de deskundige *in de juiste hoedanigheid* lid zijn van die beroepsvereniging. Hiervan is sprake als 'uit het lidmaatschap volgt dat die taxateur beschikt over de kennis, kunde en ervaring die nodig is om de onroerende zaak in de voorliggende planschadezaak te taxeren'. Interessant aan deze maatstaf

voor deskundigheid is dat de Afdeling de beantwoording van de vraag of een specifieke adviseur voldoende deskundig is, deels verplaats van het individuele naar het collectieve niveau. Vrij vertaald, moet het bestuursorgaan immers beoordelen of het collectief waartoe de individuele adviseur behoort, door middel van een beroepsvereniging dusdanig is geprofessionaliseerd (en veelal ook in specialismen is georganiseerd) dat lidmaatschap van het collectief kan dienen als kwaliteitswaarborg voor een specifieke deskundigheid van de individuele adviseur voor een bepaalde kwestie. De Afdeling geeft dus met name invulling en structuur aan de aspecten die moeten worden beoordeeld. Dat neemt niet weg dat het bestuursorgaan onder omstandigheden nog best een stevige kluif kan hebben aan deze beoordeling. Zeker het vereiste van lidmaatschap 'in de juiste hoedanigheid' kan immers toch om een behoorlijke dosis inzicht vragen in de deskundigheid die nodig is.

8. Wat betekende dit handvat concreet voor het geschil dat de Afdeling diende te beslechten? Hoewel Van der Lee voor velen die zich bezighouden met planschade bekend is als uithangbord van een van 's lands bekendste planschadeadviesbureaus – de SAOZ – en docent van verschillende postacademische opleidingen omtrent planschaderecht, oordeelt de Afdeling op grond van deze maatstaf toch dat onvoldoende is gebleken dat hij over de vereiste deskundigheid beschikt om de gewraakte taxatie te kunnen verrichten. Hoewel dat menigeen aanvankelijk wat vreemd in de oren zal hebben geklonken, is het dat niet: Van der Lee onderbouwt zijn deskundigheid meermaals in belangrijke mate met verwijzingen naar diens registraties in het Kandidaat Register Makelaar Taxateur register (K-RMT-register) en het Landelijk Register voor Gerechtelijke Deskundigen (LRGD). Het is daarom logisch dat de Afdeling vereist dat deze inschrijvingen blijken van voldoende deskundigheid ten aanzien van de gewraakte taxatie en verwacht dat het college dat heeft gecontroleerd. Ter beoordeling van Van der Lees inschrijvingen doet de Afdeling met toepassing van art. 8:45 Awb navraag bij zowel het LRGD als de Nederlandse Vereniging voor Rentmeesters (NVR). Langs deze weg achterhaalt de Afdeling dat Van der Lee ten tijde van de taxatie van appellants woning in het register van het LRGD niet met de juiste specialisatie ('taxaties') was geregistreerd (r.o. 25-29). De

LRGD hanteert daarvoor twee routes om deskundigheid aan te tonen: een lidmaatschap bij een beroepsorganisatie die de LRGD als zelfstandige kwalificerende beroepsorganisatie kwalificeert, of aanlevering van bewijsstukken omtrent kennis, kunde en opleiding in een vakgebied op basis van de Regeling van Bijzondere Vakgebieden. De registratie bij het K-RMT-register volstond niet, omdat de LRGD de beheerder van het K-RMT-register, VastgoedCert, niet als zelfstandig kwalificerende beroepsorganisatie had aangemerkt. Wel was Van der Lee sinds 2017 bij de LRGD geregistreerd op grond van de Regeling Bijzondere Vakgebieden met de specialismen planschade en nadeelcompensatie. Verder volgt uit de gegeven inlichtingen van het LRGD dat Van der Lee als K-RMT op grond van het Beroepsprofiel Kandidaat-Makelaar Wonen van VastgoedCert alleen onder verantwoordelijkheid van een register-makelaar of register-taxateur mag taxeren, hetgeen in deze zaak niet was gebeurd. Al met al vormt dit reden voor de Afdeling om Van der Lee onvoldoende deskundig te achten. De Afdeling gaat daarbij niet mee in de redenering van Van der Lee dat taxatiedeskundigheid besloten ligt in zijn LRGD-registratie als planschadespecialist (r.o. 13). Saillant detail bij dit alles is dat Van der Lee nog voorafgaand aan de einduitspraak wél onder de juiste specialisatie bij het LRGD werd geregistreerd (r.o. 19). Kennelijk mag dit niet baten, omdat dit onvoldoende waarborg biedt voor zijn deskundigheid ten tijde van de taxatie.

9. De Afdeling lijkt bestuursorganen niet te sterk te willen beperken in de manier waarop zij deskundigen kunnen selecteren en/of afhankelijk te willen maken van beroepsverenigingen; er zijn meer wegen die naar Rome leiden. Het is volgens de Afdeling namelijk mogelijk dat een taxateur die niet aan de onder 8 besproken maatstaf voldoet, toch beschikt over de kennis, kunde en ervaring die nodig is om onroerende zaken als in de voorliggende planschadezaak te taxeren (r.o. 24). Als het bestuursorgaan een dergelijke taxateur wil inschakelen, dan ligt het volgens de Afdeling *in de rede* om een deskundigenverklaring te verlangen waarin de taxateur zijn deskundigheid inzichtelijk onderbouwt. De maatstaf is dan dat de deskundige motiveert 'waarom hij objectief bezien en controleerbaar kan worden aangemerkt als deskundige'. In dit geval komt een grotere 'taak' bij de individuele deskundige te liggen om zijn deskundigheid inzichtelijk te onderbou-

wen. In deze zaak was geen deskundigenverklaring overlegd maar dat was – met de kennis van nu – wel verstandig geweest. Uit de formulering *in de rede* lijkt bovendien te kunnen worden afgeleid dat de Afdeling in deze uitspraak niet uitputtend heeft willen opsommen op welke manieren het bestuur zich ervan kan vergewissen dat de ingeschakelde adviseur voldoende deskundig is.

10. Dat brengt ons bij een laatste handvat dat de bestuursrechter meegeeft. Het gaat niet alleen erom dát het bestuursorgaan zich vergewist, maar ook dat het partijen mogelijkheden biedt om zich in een vroeg stadium uit te laten over de beoogde adviseur. De Afdeling laat doorschemeren kritisch te zijn op de praktijk waar regelmatig in een laat stadium nog vragen voorliggen over de kwaliteiten van de deskundige die door het bestuursorgaan is ingeschakeld (eind r.o. 24). Als in een laat stadium wordt geconstateerd dat op dit punt problemen bestaan en het bestuursorgaan niet heeft voldaan aan zijn vergewisplicht, kost dat (onnodig) veel tijd, geld en personele inzet. De procedures die zijn voorafgegaan aan (en nog moeten volgen na) deze uitspraak zijn hiervan een voorbeeld. Volgens de Afdeling dient het bestuur daarom aan partijen informatie te verstrekken in de kennisgeving over de benoeming van de deskundige aan partijen, zoals bedoeld in art. 6.1.3.3 lid 2 onder d Bro. Als sprake is van een relevante beroepsvereniging waarvan de deskundige in de juiste hoedanigheid lid is, kan het bestuursorgaan volstaan met verwijzing naar dit lidmaatschap en die hoedanigheid. In andere gevallen stuurt de Afdeling erop aan dat het bestuursorgaan een deskundigenverklaring bijvoegt. Deze procedurele stappen zijn in onze ogen inderdaad nuttig om partijen in een vroeg stadium te betrekken en (onnodige) procedures te voorkomen. Tegelijkertijd moet ervoor worden gewaakt dat de verantwoordelijkheid van partijen ook niet té groot wordt gemaakt. Zo vragen wij ons af of het enkele bijvoegen van een deskundigenverklaring voldoende is om te voldoen aan de vergewisplicht. Met de deskundigenverklaring wordt weliswaar transparantie verkregen, maar uit de informatie hoeft niet als een wetmatigheid te blijken dat sprake is van deskundigheid. Het bestuursorgaan zal in alle gevallen de eigen gemaakte keuze voor de deskundige tot op zekere hoogte moeten (kunnen) verantwoorden.

11. Wat is nu de relevantie van deze handvatten onder het op 1 januari 2024 in werking getreden nadeelcompensatierecht van titel 4.5 Awb en afd. 15.1 Ow (hierna: het hedendaagse nadeelcompensatierecht)? Daartoe is in ieder geval van belang dat deze nieuwe regelingen geen algemene verplichting bevatten om advies in te winnen bij een deskundige. Dit is een belangrijke verandering ten opzichte van art. 6.1.3.2 Bro, dat veelal verplichtte tot inwinning van advies bij een deskundige niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan. Ook de Modelverordening nadeelcompensatie van de VNG (te raadplegen via de site van de VNG, zie meer specifiek art. 4 van de modelverordening) kent geen algemene verplichting tot inwinning van (extern) deskundigenadvies. Zoals de Afdeling ook overweegt in r.o. 22 kan uit art. 3:2 Awb en het daaraan ten grondslag liggende zorgvuldigheidsbeginsel echter voortvloeien dat het bestuur extern deskundigenadvies dient in te winnen ter voorbereiding en motivering van een besluit op een aanvraag om nadeelcompensatie. Het bestuursorgaan zal immers ten aanzien van vragen waarvoor specialistische kennis of ervaring is vereist een externe deskundige moeten raadplegen als deze kennis en ervaring niet in huis is, en kan ook om andere redenen (genoodzaakt zijn te) kiezen voor een externe deskundige. Doordat er geen wettelijke verplichting tot externe advisering bestaat in het huidige nadeelcompensatierecht, is afdeling 3.3 inclusief de daarin opgenomen vergewisplicht in art. 3.9 Awb naar haar letter niet van toepassing. De Afdeling merkt echter stevast op dat de vergewisplicht 'is neergelegd in artikel 3:9 van de Algemene wet bestuursrecht voor de wettelijk adviseur en volgt uit artikel 3:2 van de Awb voor andere adviseurs' (zie bijvoorbeeld in een planschadezaak ABRvS 12 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:437, r.o. 4.3). Volgens de Afdeling dient het bestuur zich namelijk 'te vergewissen van de zorgvuldigheid van ieder onderzoek, waarvan [het] de resultaten aan een besluit ten grondslag legt' (ABRvS 23 oktober 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AM2916, r.o. 2.3.2). Vergewissen houdt volgens de Afdeling in dat het bestuursorgaan mag afgaan op het advies van een deskundige, nadat het is nagegaan of dit advies op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de redenering daarin begrijpelijk is en de getrokken conclusies daarop aansluiten (zie weer ECLI:NL:RVS:2020:437). In r.o. 22 van de onder-

havige uitspraak benadrukt de Afdeling dat de vergewisplicht zich (ook) uitstrekt tot de kwaliteiten van de aangewezen adviseur, te weten diens onpartijdigheid, onafhankelijkheid en deskundigheid. Gelet op het voorafgaande en het principiële karakter van de overwegingen van de Afdeling, is het onze verwachting dat de door de Afdeling voorgeschreven handvatten ook van toepassing zullen zijn in het hedendaagse nadeelcompensatierecht.

12. Mede gelet op de relevantie van de handvatten voor het hedendaagse nadeelcompensatierecht, doen bestuursorganen er onzes inziens verstandig aan beleidsregels/procedureverordeningen vast te stellen over deskundigenadvisering, zoals voorheen al werd vereist door art. 6.7 Wro jo. paragraaf 6.3.1 Bro. De door de VNG vastgestelde modelverordening doet dit slechts in beperkte mate. Inspiratie voor meer uitgebreid beleid omtrent deskundigenadvisering kan worden ontleend aan het proefschrift van Huijts, waarin concrete tekstuele voorstellingen voor bepalingen omtrent deskundigenadvisering zijn gedaan, voorzien van uitgebreide toelichting (J.H.M. Huijts, *Nadeelcompensatie en tegemoetkoming in planschade. Titel 4.5 Awb en afdeling 15.1 Omgevingswet: tussen eenheid en verscheidenheid* (diss. UM), IBR 2022, p. 570 e.v.). Een concreet voorbeeld van beleid omtrent deskundigenadvisering is te vinden in een uitspraak over Groningse mijnbouwschade. De Tijdelijke commissie mijnbouwschade had op grond van art. 6 lid 5 Besluit mijnbouwschade Groningen een werkwijze vastgesteld, waarin aan de hand van vijf concrete vragen kon worden vastgesteld of een deskundige de schijn van partijdigheid tegen had. De meerwaarde van dergelijk beleid blijkt eruit dat de Afdeling uiteindelijk tot het oordeel komt dat de toets van een disclosure statement van de geraadpleegde deskundige aan deze vijf vragen diens onpartijdigheid voldoende waarborgde. Meer specifiek bezien vanuit de in de onderhavige uitspraak gegeven handvatten, zou bijvoorbeeld in beleid kunnen worden vastgelegd welke beroepsorganisaties volgens het bestuur voldoende deskundigheid waarborgen en in welke hoedanigheid de beoogd deskundige lid moet zijn van een dergelijke organisatie. Verder merken wij op dat een hoop gesteggel over deskundigenadvisering waarschijnlijk kan worden voorkomen door de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden zelf een deskundige te

laten kiezen uit een op voorhand opgestelde lijst met deskundigen die volgens het bestuur geschikt zouden moeten zijn om de in casu relevante adviesvragen te beantwoorden.

13. Hoewel de door de Afdeling geboden handvatten van grote waarde kunnen zijn voor de praktijk, werpen wij tot slot nog de vraag op of het in het kader van definitieve geschilbeslechting niet logischer en beter was geweest als de Afdeling de bal niet weer had teruggespeeld naar het bestuursorgaan, maar zelf een deskundige had ingeschakeld om advies in te winnen op de punten waar daaraan nog behoefte bestond. Die ruimte lijkt zij ook te hebben, aangezien het vaste jurisprudentie betreft dat de rechter met toepassing van art. 8:47 Awb een deskundige kan benoemen voor het instellen van een onderzoek als op basis van de door een partij aangevoerde concrete aanknopingspunten voor twijfel, gegronde twijfel bestaat over de juistheid van het advies dat het bestuursorgaan aan zijn besluit ten grondslag heeft gelegd. De rechter mag in beginsel afgaan op de inhoud van het verslag van de door hem ingeschakelde deskundige, tenzij diens verslag onvoldoende zorgvuldig tot stand is gekomen of anderszins zodanige gebreken bevat, dat het niet aan de oordeelsvorming ten grondslag mag worden gelegd (ABRvS 22 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2287). Inschakeling van een eigen deskundige door de rechter lijkt tegelijkertijd ook haaks te staan op de boodschap van de Afdeling. De Afdeling lijkt zich namelijk te storen aan de weinig (pro)actieve houding van het bestuur. Wij hebben sterk de indruk dat het de Afdeling uiteindelijk erom te doen is dat bestuursorganen meer werk moeten maken van hun vergewisplicht bij de selectie van een deskundige, zodat (onnodige) procedures kunnen worden voorkomen en in een veel eerder stadium duidelijkheid wordt verkregen over de vraag of de beoogde adviseur daadwerkelijk deskundig is. Ook merken we op dat de uitspraak indirect de nodige aansporingen voor deskundigen bevat. De kritischere toetsing door de bestuursrechter richt zich logischerwijs primair op het bestuursorgaan als adressant van de vergewisplicht en verantwoordelijke voor de motivering van het planschadebesluit, maar komt via die band ook terecht bij de deskundigen zelf. Dat is alleen al zichtbaar in het onderhavige geschil waarin het college de vraag om motivering van deskundigheid doorspeelt naar Van der Lee, de bestuurs-

rechter deskundigenverklaringen van deskundigen verlangt, en zich laat voorlichten door de NVR en het LRGD. Uiteindelijk zijn bestuursrechter en bestuursorganen door de onder 6 beschreven paradox tot op zekere hoogte afhankelijk van de betrouwbaarheid en kwaliteit van het veld van deskundigen en hulpmiddelen zoals deskundigenregisters. Voor deskundigen zelf is deze uitspraak een belangrijke stimulans om daar op collectief niveau werk van te maken. Zo wordt immers voorkomen dat bestuursrechtelijke procedures moeten worden gevoerd waarin de deskundigheid van een individuele deskundige wordt uitgeplozen.

N.H. van Amerongen

Promovenda aan de afdeling Staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden

J.H.M. Huijts

Universitair docent aan de afdeling Staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden